

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok vis- Előfizetések és hirdetések a
 száadására nem vállalozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Gróf Széchényi Miklós püspök a hadiárvakért.

A „Zita-Királyné-Alap” első pályázata.

Köztudomásu, hogy tavaly, Nagyboldogasszony napján 645,000 koronás alapítványt tett gróf Széchényi Miklós püspök egyházmegyei és más jótékony célokra s ez összegből 200,000 koronát a hadiárvak számára adott alapítványul. Zita királyné megadta legfelső hozzájárulását ahhoz, hogy ez az alapítvány „Zita-Királyné-Alap”-nak neveztesse. A királyné nevét viselő ez a nagyszabású alapítvány most tehát megkezdheti áldásos működését; az első pályázati hirdetményt most megjelent körlevelében következőkben teszi közzé a főpásztor:

A múlt évi július hó 6-án 1355. sz. a. közreadott körlevelemben közöltem Zita királyné Ő Felségének levelét, amelyben a mi legkegyelmesebb Asszonyunk a hadigondozás iránt tanúsított különös érdeklődése gyönyörűen hozta kifejezésre, hogy a magyar nemzet egyik legszentebb kötelessége, hogy a háború legfőbb károsultjairól, a hadirokkantokról, hadi özvegyekről és hadiárvakról gondoskodjék.

Azt a nagy nemzeti mozgalmat, amelynek a királyné Ő Felsége a legfőbb védnökséget elfogadva élére állani méltóztatott, a legnagyobb szeretettel iparkodtam támogatni és előmozdítani. E végből a múlt évi augusztus hó 15-én 200,000 koronát tettem le és adtam át a ftdő Székeskáptalannak, illetve az alapítványi pénztárnak az őrizetébe, mely összegnek természetesen a tőkének successive való felhasználásával az a rendeltetése, hogy abból:

1. egyházmegyei róm. kath. vallású és szegénysorsu fiu hadiárvak nyerjenek oktatást és nevelést az akadémiai vagy egyetemi tanulmányok elvégzéséig;

2. egyházmegyei róm. kath. vallású és szegénysorsu fiu hadiárvak nyerjenek neveltetést és oktatást az elemi iskolától valamely földmives, vincellér, erdőszeti, ipari vagy más szakiskola elvégzéséig;

3. az egyházmegye területéről való beteg, főképen tuberkulosisban szenvedő hadiárvak nyerjenek valamely gyógypedagógiai vagy más gyógyintézetben (szanatórium, kórház, vakok, siketnémák vagy más gyengeelméjűek intézete stb.) elhelyezést;

4. ámbár ez alap elsősorban fiu hadiárvak neveltetését célozza, mégis ha vannak olyan egyházmegyei róm. kath. leány hadiárvak, akikről nem történt gondoskodás, vagy

megkezdett tanulmányaik befejezésére támogatás nélkül képtelenek s elhelyezésükről elkerülhetetlenül gondoskodni kell: ezek is nyerhetnek támogatást.

Ezen alpnak rendeltetésszerű felhasználására bizottságot alakítottam, amelynek közreműködése mellett fogja az egyházmegyei hatóság pályázat útján a hadiárvakat kiválasztani és a szükség szerint elhelyezni. A bizottság tagjai: a Szent József és Szent Vince-intézet igazgatói, az egyházmegyei alapítványi pénztár kezelője, az egyházmegyei hivatal irodaigazgatója, a bizottság jegyzői tisztét a püspöki titkár látja el.

Ő csász. és apost. kir. Felsége kérelmemre legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy az általam létesített ezen 200 000 koronás alap Ő csász. és apost. kir. Felsége, a királyné legmagesabb nevével „Zita-Királyné-Alap”-nak neveztesse.

Ezen legkegyelmesebb engedélyről vett értesítés után az alap immár megkezdheti működését és ezért ez alpra a pályázatot ezennel meghirdetem és felkérem a lelkész urakat, hogy hozzák ezt alkalmas módon az érdekeltek tudomására s legyenek a folyamodók segítségére főképen az irányban, hogy a folyamodvány az elbíráláshoz szükséges adatokat és okmányokat tartalmazza. Magyarázzák meg az érdekelteknek, hogy a hadiárvakat nem kívánom elvonni a családi tüzhelytől, amiért is amíg a hadiárva nevelése és oktatása ottion lehetséges: az illető hadiárva részére évi stipendium fog engedélyeztetni, melynek felhasználására és általában a támogatásban részesített hadiárva sorsán állandó ellenőrzésre annak idején külön is fel fogom kérni az illetékes lelkész urat. Az esetben pedig, amikor a hadiárva iskoláztatása vagy más körülmény szükségessé teszi, hogy elhelyezéséről gondoskodás történjék, amennyire ez lehetséges, egyházmegyei nevelőintézetekben, illetve a tanulmányoknak megfelelően — esetleg a Hadi-gondozó Hivatal közbejöttével — szakiskolákban és ezek intézeteiben nyernek elhelyezést.

A hozzám intézett pályázati kérvények az illetékes plebánia hivatalhoz nyújtandók be június hó 20-ig és a következő okmányokkal szerelendők fel:

1. a hadiárva születési anyakönyvi kivonata (keresztlevél);

2. hadiárva atyjának hősi halálát, vagy eltűnését igazoló okmány, vagy a tábori lelkész hivatal, katonai parancsnokság, Vörös

hereszt Egylet tudósító irodájának értesítése.

3. legutolsó iskolai bizonyítvány (elemi, polgári, szakiskolai, középiskolai, tanítóképzői, akadémiai, egyetemi) feltéve, hogy a hadiárva iskolába jár;

4. A hadiárvának, illetve eltartásra köteles hozzátartozójának vagyontalanságát és esetleg évi jövedelmét igazoló hatósági bizonyítvány; ez a bizonyítvány terjedjen ki arra is, hogy van-e a hadiárvának testvére, hány és miképpen történt azokról gondoskodás, továbbá van-e a hadiárvának egyéb jövedelme, ösztöndíja, mennyi neveltetési illetéke a hadikincstártól, vagy jótékonyági segélye;

5. az egészségi állapotot igazoló orvosi bizonyítvány;

6. a beteg hadiárvak folyamodványaihoz a fentiekben kívül csatolandó még a kezelő vagy hatósági orvos körleírása a hadiárva testi és szellemi állapotáról és jelenlegi foglalkozásáról, azonkívül a hadiárva hozzátartozója nyilatkozatot állítson ki, hogy a gyermek egészsége érdekében netán szükséges orvosi műtétbe beleegyeznek s tudomásul veszi, hogy a gyermek elhelyezése az Országos Hadigondozó Hivatal közbenjárásával történik.

A lelkész urak a hozzájuk benyújtott folyamodványt megvizsgálják és ha nincsenek kellően felszerelve, a hiányok pótlásáról gondoskodjanak, a szabályszerűen felszerelt kérvényeket pedig legkésőbb június 25-ig az egyházmegyei hivatalhoz beküldik.

Nagyon kérem a lelkész urakat, legyenek segítségül arra, hogy a nagyszámu hadiárvak közül épen azokat részesíthessük támogatásban és istápolásban, akik erre legjobban rászorultak. Arra kell törekednünk, hogy a hadiárva ugyanabban a nevelésben részesüljön, mely osztályrésze lett volna, ha atyja életben marad és így főképen az egyszerű nép gyermekeinek ez esetben is életviszonyainak megfelelő házi nevelést, földmives, iparos vagy más szakoktatást iparkodjunk biztosítani és csak ha a gyermek egészen kiváló tehetségű és szorgalmu: magasabb iskoláztatást. Különös figyelembe kell részesítenünk az inkább városban lakó és készpénz járandóságra utalt szegény tisztviselők családját. Ne elégedjenek meg tehát a lelkész urak azzal, hogy a kérvényeket egyszerűen láttamozzák, vagy sablonosan ajánlják, hanem tegyenek az illetőről lelkiismeretes jelentést, nyújtsanak tiszta képet helyzetéről és csak azokat ajánlják támogatásra, akikről szegénységükben és elhagyatottságukban nem történt gondoskodás. Ezt annyival is inkább kell hangsúlyoznom, mert a magyar társadalom példás áldozatkészsége folytán sok helyen létesültek helyi hadigondozó

intézmények, melyek saját hadiárvaikról gondoskodnak, ne foglalják el tehát a már így gondozottak olyanok elől a kedvezményt, akik erre jobban rászorultak.

Neumann Alfréd báró a bíróság előtt.

Neumann Alfréd báró, az aradi Neumann Testvérek szesz, élesztő és gőzmalmi részvénytársaság igazgatósági tagja, aki Wienben született 1871-ben, véderő elleni büntett miatt állott tegnap a nagyváradi törvényszéknek Szöllösy Gyula elnöklésével működő gyorsított tanácsa előtt, a melynek tagjai voltak: Pap Sándor dr táblabíró, Vajnovszky Vince, Móré Pál dr táblabíró, Tétsi Imre dr, jegyző Halmy Gyula dr. A vádat Medvigy István királyi ügyész képviseli a védelmet Dési Géza dr (Budapest) látja el.

A vád a következő:

Meisinger Ottó cs. kir. osztrák népfelkelő, kinek tanult mestersége a cipészség, az 1912-ik év november hó 27-ik napján a Neumann testvérek aradi cég gőzmalmaiba állott be segédmunkásnak, s az 1914-ik év február havától sik szitakezelő volt. Mint malomszakmunkás, a háboru tartama alatt az 1916-ik év október hó 15-ik napjáig a katonai szolgálat alól ideiglenesen felmentést nyert.

Időközben azt észlelte, hogy a malombani munkálkodás egészségére káros, miért is a cég külső, majd utóbb a belső irodájában mint szolga teljesített szolgálatot. Az 1916-ik év egész folyamán, s az 1917-ik évben már mint irodaszolga működött. Az ideiglenes felmentésének lejártá előtt, az 1916-ik év szeptember hó 30-ik napján a cég nevében báró Neumann Alfréd, mint a cég belfelügyelje, mint a cs. és kir. hadügyminiszteriumhoz, melyben a Meisinger Ottó felmentésének meghosszabbítását azért kéri, mert mint malom-szakmunkás a cégnél nélkülözhetetlen.

A belügyminiszterium elutasította a kérelmet, mert hatóságilag nem volt igazolva a felmentés jogcime. Erre a vádlott az 1916-ik év október hó 13-ik napján újabb kérvényt adott be, egyben táviratot is intézett a cs. és kir. hadügyminiszteriumhoz, melyekben újból, mint nélkülözhetetlen malom-szakmunkásként kérte Meisinger felmentését s őt a kérelem elintézéséig a gyárban vissza is tartotta.

A hadügyminiszterium vizsgálatot rendelt el ez ügyben, s ekkor tűnt ki s eként jutott tudomására, hogy Meisinger Ottó nem mint malom-szakmunkás teljesít szolgálatot, hanem mint irodaszolga, s ez ok miatt az 1917-ik év február hó 6-ik napján táviratilag hivatta be katonai szolgálatra.

Ez a tényátlás a terhelt beismerésével, a hadügyminiszteriumtól beszerzett iratok tartalmával, Fuchs Arnold, Jaeger József, Czelecz Gábor és Meisinger Ottó vallomásával valamint a cég fizetési elszámolási jegyzékeinek azzal a tartalmával, hogy azokban Meisinger Ottó az 1916 és 1917-ik években mint hivatalos szolga van feltüntetve mutatkozott bizonyíthatónak.

Az a körülmény, hogy Meisinger Ottó mely időtől teljesített irodaszolgái teendőket

a nyomozás során pontosan nem volt megállapítható, de az igen, hogy az első kérvény beadásakor már irodaszolga volt.

Neumann Alfréd báró védekezése oda terjedt, hogy Meisinger Ottó mint irodaszolga igen fontos szolgálatokat tett a köz és a katonai élelmezés körül s ezen a címen, mint nélkülözhetetlen egyén gyári szakmunkásnak minősítendő és jogosított volt. A kérvényekben azonban Meisinger Ottó, mint nélkülözhetetlen malomszakmunkás lett feltüntetve s a jogcím tehát valótlan s a kérvényezés fondorlattal történt. Meisinger Ottónak a pénzfelvétel és lisztelosztás körül szerzett gyakorlatát más nem malom munkás szakképzett-ségű egyén utján bizonyára pótolható volt.

Minthogy pedig ez által, hogy Meisinger Ottó az 1916 október hó 15-ik napjától — 1917-ik év február 6. napjáig e valótlan jogcím alapján nem teljesített katonai szolgálatot, minek folytán a fegyveres erő érdekének közvetlen veszélyeztetése állott elő a vádlott cselekménye a vádirat szerint az — 1912:XXX. t. c. 67. §-ába ütköző, s az 1915: XIX. t. c. 11. §-a szerint minősülő védő erő elleni büntettnék tekintendő.

Kihallgatják ezután Neumann Alfréd bárót, aki nem érzi magát bűnösnek, nem ismeri az egész ügyet, naponta 3—400 levelet kellett aláírni. Nem rendelkezett az ügyben, automaticamente írta alá. Élesztő, szeszgyárak és gőzmalom ügyeit a Neumann testvérek felváltva intézik. Fuchs Arnold irodafőnök kezében összpontosult az adminisztratív jogkör, ő írta a felmentési kérvényeket és szignálta. — Nem emlékszik az esetre.

Neumann Alfréd báró, aki körülbelül — olyan vágású ember, mint Biharban a lepkegyűjtő Rotschild Charles, nyolc nyelvet beszél s a család kedvence, aki passzióból foglalkozik irodai ügyekkel, az elnök kérdésére:

— Mennyi lehet az ön vagyona, nem felel.

Elnök: Mégis mennyi lehet? 30—40 millió korona?

Neumann báró (halkan): No, nem, csak öt millió. (A cég maga 100 milliót képvisel s igen korrekt hirnévnek örvend.)

Fuchs Arnold könyvvezető, tanu kijelenti, hogy Neumann Alfréd báró nem foglalkozott üzemi ügyekkel s nem folyt bele a felmentésekbe. A kérvényeket aláírta, de különös érdeke a felmentésnél nem volt. Megvan győződve, hogy az irodaszolgát felmentették volna akkor is, ha azt malommunkásnak nem nevezték volna.

Róz Simon gyárigazgató igazolja, hogy Meisinger Ottó nélkülözhetetlen volt az ő munkakörében.

Meisinger Ottó, aki körül a vita folyik, megjelenik, katona.

— Volt a fronton? — kérdi az elnök.

— Igenis.

— A fronton? A harctéren?

— A harctér mögött, nem éppen a fronton.

— Mennyi távolságra?

— Mintegy 120 kilométernyire.

— Mi volt ott?

— Suszter. (Derültség.)

Elmondja ezután, hogy ő mint irodaszolga is bizalmi állást töltött be s nélkülözhetetlen volt. Fel is mentették.

Medvigy István királyi ügyész erős jogi indokolással támogatja meg a vádat, Dési Géza dr a tárgyalás adataival igazolja védettje ártatlanságát.

A bíróság Neumann bárót *felmentette*, mert eljárásában nem talált roszhiszeműséget. Az ügyész fellebbezett.

Nagyváradiak a király előtt.

A magyarországi kereskedelmi és iparkamarák, mint irtuk, hétfőn május 26-án délután mutatták be hódolatukat *Károly király* Őfelsége előtt.

A kamarák küldöttsége mintegy ötven taggal jelent meg Őfelsége előtt s tanui voltak a béke-király szeretetreméltó, lebilincselő kedvességének s szelid lelkületének.

A küldöttség majdnem minden tagjával váltott néhány szívélyes szót Őfelsége, tiszta magyarsággal.

Midőn a küldöttség vezetője aposztrofálta Őfelségét, mint a béke leghatalmasabb előmozdítóját, hatalmas éljenzések törtek ki az az ipar és kereskedelem hivatott képviselőinek ajkain. Látszott Őfelségének arcán, hogy szívét mélyen és jólesően érintette a békéről való megemlékezés.

A küldöttségben a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara képviselőiben dr *Moskovits József* elnök, *Sztarill Ferenc* alelnök és dr *Sarkadi Lajos* titkár vettek részt — s mindenkit kegyesen megszólított a király Őfelsége.

Dr *Moskovits József* elnöktől, aki huszárfőhadnagy egyenruhában volt jelen, azt kérdezte Őfelsége, hogy mióta kamarai elnök s hogy most már fel van mentve?

— Tíz éve vagyok a kamara elnöke, Felség! — válaszolt dr *Moskovits József*, — jelenleg fel vagyok mentve a szolgálat alól.

— Nagyon szép, hogy harctéri kitüntetés van. Melyik ezredben szolgált?

— Az első cs. és kir. huszárezredben, Felség.

— Ah! igen, ez az én ezredem, pótzászlóalja Nagyváradon van. Ugy emlékszem, hogy a harctéren már találkoztunk.

— Igen; szerencsés voltam láthatni Felségedet Csernovitz előtt, Sadagoránál és Toporucnál.

— Most örülök, hogy itt láthatom, fejezte be beszédét Ő felsége.

Majd dr *Sarkadi Lajos* titkárhoz lépett. — Mióta titkára a kamarának? — kérde Ő felsége.

— Huszonnyolc éve, az alakulás óta, Felség.

— Hosszu idő, szép, nagyon szép, válaszolt Ő felsége.

Sztarill Ferenc alelnöktől nagyváradi építkezési viszonyokról érdeklődött a király.

Megnyilt az új molykár ellen védő és nyaraltató intézet!

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét felhívni a szörmeáruházzal kapcsolatos, teljesen e célra ujonnan, modernül berendezett és most megnyitott molykár elleni megóvó biztosító intézetemre és nyaraltató vállalatomra.

Elfogadok nyári gondozásra bármely értékes szörme-árut, ruhát, függönyt és szőnyeget felelősség és jótállás mellett. Saját javító műhely.

Molykár ellen megóvandó szörme és ruhadarabok a Rimanóczy-utca 2. sz. alatti Kolosváry-palotában levő szörme-üzletemben vétetnek át.

Leichner József szücsmester. Telefon 16-56.

A németek Soissons előtt.

Budapest, május 29. (Saját tudósítónktól.) A ma esti bécsi lapok vezető helyen azt írják, hogy beavatott helyről nyert értesülés szerint a németek támadása a Soissons és Reims között rendkívül kedvezően halad előre. A németek közvetlen Soissons előtt állanak, a támadó front most már Soissons és Rheimsen keresztül vonul végig.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, május 29. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti 29-én este: Soissons és Rheims körül és között újabb előrehaladás.

Haditanács az offenzíva miatt.

Budapest, május 29. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Az antánt haditanácsát a Soissons és Reims között történt események miatt sürgősen összehívták. Az ülésen Poincaré fog elnökölni.

Oroszországban

a németek nem nyomulnak előbbre.

Budapest, május 29. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az orosz központi végrehajtó bizottság május 14-én tartott ülésén Lenin beszéde után felolvasták Joffe berlini nagykövet szikratáviratát, melyben közli a német kormány hivatalos nyilatkozatát, mely szerint a német csapatok nem fognak keleten mélyebben előbbre nyomulni. A válasz hangsúlyozza, hogy a német birodalom becsületesen megtartja a breszt-litovszki békeszerződés rendelkezéseit.

A messzehordó német ágyuk adták meg a jelt az offenzívára.

Budapest, május 29. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A párisi lapok katonai kritikusai beismerik a német sikereket, hangsúlyozzák azonban, hogy az ellenség azon célját, hogy az antant arcvonalát Soissons és Reims között áttörje, nem érte el. Egyben figyelmeztetnek arra, hogy a messzehordó német ágyuk adták meg a jelt az offenzíva megindítására.

A VIII. hadikölcsön.

Budapest, május 29. (Saját tudósítónktól.) A pénzügyminiszteriumban tegnap vezető pénzügyi emberek bevonásával tanácskozás volt, amely után a pénzügyminiszterium véglegesen elhatározta, hogy a kibocsátandó VIII. hadikölcsön 5 és fél százalékos járadékkölcsön lesz. Az aláírás június 12-én kezdődik és egy hónapig tart.

A német előnyomulás lassulni fog.

Budapest, május 29. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Nord. Allg. Zeit írja: Nem remélhetjük, hogy a legközelebbi napok ugyanolyan sikereket hoznak, mint aminőt az offenzíva első napja hozott, mert az elfoglalt terület annyira fel van dülva, hogy az utánpótlás szállítása rendkívül nagy nehézségekbe ütközik.

Francia jelentés szerint áttörésről szó sem lehet.

Budapest, május 29. (Saját tudósítónktól.) A Havas ügynökség ma megjelent közleménye beismeri a francia-angol csapatok súlyos veszteségét, amelyet a Cheimen des Dameson szenvedtek, de kiemeli, hogy áttörésről szó sem lehet.

Páris bombázása.

Budapest, május 29. (Saját tudósítónktól.) Párisnak messzehordó ágyukkal való lövése tovább tart. Hétfő délutánig az áldozatok száma 8 halott és 20 sebesült.

Drogéria átvétel! A Vadász Albert-féle 28 év óta fennálló „ANGYAL” DROGÉRIÁT átvettük, azt a mai nehéz viszonyok között is sikerült kitűnően felszerelni úgy, hogy a legkényesebb igényeket is ki fogjuk tudni elégíteni. — Egyben tudomására hozzuk a t. gyógyszerész és gazdálkodó uraknak, hogy gyógy- és vegyszerek, gazdasági és fertőtlenítő anyagokban állandó nagy raktárt tartunk. — Pontos és előzékeny kiszolgálásról mindenkit biztosítunk. Szíves pártfogásukat előre is köszönettel vesszük. Kiváló tisztelettel

A németek diadalmas előnyomulása.

25000 fogoly.

Berlin, május 29. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Az Ysertől az Oke-ig terjedő harcvonalakon tovább tartott a fokozott harci tevékenység. Yperntől délre a franciák részleges támadásai megghiusultak. Montdidier-től nyugatra az ellegység helyi előretörés közben bevonult Centignyba.

A német trónörökös hadcsoportjának — Bohn és Below Frigyes tábornokok vezérlete alatt álló hadseregei a támadást tegnap győzelmesen tovább folytatták. A harcok színhelyére siető francia és angol tartalékokat visszavetettük. A jobb szárnyon a Larisch tábornok hadosztálya francia ellentámadások elhárítása után elfoglalta a Ferny Sorny háttát és a Soissonstól északkeletre emelkedő magaslatokat.

Kemény tusa után Withura tábornok csapatai is megtörték az ellenségnek a Conde-i fensíkon kifejtett ellentámadását. Conde erődjét rohammal elfoglaltuk.

Az Aisne és a Vesle déli partján a Crytől nyugatra emelkedő magaslatokat megvittuk, Von Winkler, von Konta és von Schmelow tábornok hadtesteit átkeltek a Veslen, Braysie és Fismes helységeket elfoglaltuk. — A Vesletől közvetlenül délre emelkedő magaslatokon állunk.

Tise tábornok csapatai rohammal elfoglalták a Prouillytól északkeletre lévő magaslatokat, Villers, Fraqueaux és Conrcy helységeket és a thlerry-i magaslatokért harcolnak.

A fáradhatlanul előnyomuló gyalogságot, tüzéséget és aknavetőket a léghajóscsapatok, elhárító ütegek és a hirszolgálat csapatai nyomon követték. Az utász, vasúti, felszerelő és építő csapatok erőteljes közreműködése tette lehetővé a támadási területen való gyors áthaladást és a harci eszközöknek, a szünet nélkül tevékeny oszlopok által való utánpótlását. Az orvosok és betegszállítók áldozatkész közreműködésben látják el a harctéren a sebesülteket.

Légi haderőnk a változékony időjárás ellenére az ellenséget bombavetéssel és géppuskatüzeléssel folyton újból támadták, míg gyalogsági és tüzéségi repülőik szakadatlanul ügyelik előrehaladó támadásunkat és tüzéségi tűzünk hatását.

A foglyok száma huszonötezerre emelkedett, egy francia és egy angol tábornok is van köztük.

Ludendorff, első főszállásmester.

MÁNDITS és FÜLOP

Összeomlott olasz támadás.

Budapest, május 29. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A Tonale-területen tegnap újra feléledtek a harcok. Az olaszoknak a szorostól délre fekvő Lanticello ellen irányuló erős tüzéségi és aknavető tüzzel támogatott két támadása összeomlott.

A Piave alsó folyásánál levő állásaink ellen tovább tart az ellenséges tüzéségi tüzelés.

Arrighi tiszthelyettes tábori pilóta Durazonánál két angol repülőgépet lőtt le és ezzel huszonötödik és huszonhatodik légi győzelmét aratta.

A vezérkar főnöke.

Tatjana magyarul beszél.

Egy honvéd zászlós menekülése orosz fogságból.

A napokban érkezett haza az orosz hadifogságból M. T. honvéd zászlós, aki itt végezte el a hadapródiskolát Nagyváradon és azonnal a harctérre ment. A duklai szoros védelmében kapott rettentő sebet s így került az oroszok kezébe.

Tudósítónk beszélgetett a fiatal katonával, akit nagyon megviselt a hosszú fogság. A következőkben mondotta el fogsága történetét:

— Katonáim akkor láttak utoljára, mikor utolsó töltenyemet is kilőttem a támadó oroszokra, azután sebet kaptam és alétan kerültem el, mire egy orosz még fejemre csapott s így maradtam tátonog sebemmel a csatatéren. Innen támadt holt hirem. Később szállítottak el eszméletlenül a lemergi kórházba, melynek védnökője Tatjana, a cár leánya volt. Mikor eszméletre tértem, azonnal jelentették neki, hogy betegek között egy magyar is van. Azonnal megjelent ágyamnál.

Gyönyörű szőke leány Tatjana, jellegzetes szláv szépség, fitos orral. Nem akartam hinni füleimnek, mikor a cár leánya magyarul, „jó napot“ köszöntéssel fogadta üdvözlésemet s magyarul kezdett velem beszélni. Elmondotta, hogy Szinajában nyaralt s akkor inkognitóban elment Herkules fürdőre is s ott 6 hetet töltött. Magyar kísérője volt, kívül állandóan magyarul beszélt s azóta is tanulta a magyar nyelvet, nagyon megszerette a magyarokat.

Nagyon örült, hogy újra beszélhet magyar emberrel s azután állandó figyelmével tüntetett ki. Ettől kezdve a kórház személyzete is fokozott gondossággal igyekezett engem ellátni minden szükségességgel. A kórházban volt még egy magyar tiszt, de az állandóan eszméletlenül feküdt s Tatjana többször sajnálkozott, hogy vele nem beszélhet magyarul.

Felgyógyulásom után is érezte velem kegyét Tatjana, mert a többi foglyokat Szibériába vitték, én pedig a déli éghajlatu Turkesztán fővárosába, Taskendbe kerültem. — Oda is küldött utánam Tatjana egy lemergi látképes sorozatos levelezőlapot ezzel az aláírással:

— Szives üdvözléssel Tatjana.
Taskendben tisztí foglytáborba kerültem,

ahol 1000 nyomorgott összezsúfolt helyiségben roppant szenvedések között. Az állandó tétlenség, és kényszerű társaság mindig — ugyanazon társak között, a végtelen unalom s a mindig fokozódó honvágy rettentő kínokat okozott mindenkinek.

Társaim legtöbbször az örülésig ideges — volt. Dolgozni semmit sem lehetett, olvasni — valónk nem volt. — Majdnem mindenki azzal szórakozott, hogy az óráját szedte szét s azt rakta össze. — Sokan kitűnő óráskok lettek.

Délelőtt 11 órakor volt szabad csak kinyitni az ablakokat s el lehet képzelni mennyien lehettünk egy szobába zsúfolva s mily borzasztó levegő lehetett a szobában, mert 11 óra előtt már mindenki sóvárogva az ablakok körül tolongott, várva, hogy mikor nyitják ki az ablakokat. Levegő után kapkodott mindenki.

Nekem minden gondolatom a szökés körül forgott s azért állandóan testgyakorlatokat tartottam s mindenáron megakartam tanulni oroszul. Először könyvből tanultam, de ezzel nem sokra mentem. De ebben az segítette ki, hogy nagyon szerettem a gyermekeket. Mig sétálnunk lehetett az udvaron, — barátságot kötöttem a felügyelő gyermekeivel, akik nagyon meg is szerettek. Nekik is voltak játszópajtásaik s így csakhamar egész gyermektársaság kevéncé lettem. Érdekes volt hallani aztán a játszó orosz gyermekek énekét, akiket magyar gyermekdalokra tanítottam be.

Tudok a gyermekekkel bántani s ez a tehetségem sok jó barátot szerzett az orosz gyermekek között. Anyyira szerettem, hogy egyszer az anya a felügyelő utján kért, hogy menjek el beteg kis fiához, aki nagyon szeretne látni. Meg is engedték, hogy meglátogassam beteg kis pajtásomat. Majd mikor én lettem beteg, a gyermekek eljöttek engem meglátogatni s ajándékba hoztak minden jót, amit csak kaphattak.

A gyermekek révén ismerkedtem meg több orosz családdal, többek között egy pópa családjával, aki valaha itt élt a mi ruthéneink között s szeretettel gondol most is Magyarországra. Így csakhamar jól megtanultam oroszul.

Taskend nagy város, 250.000 lakossal, kik közül 12.000 római katolikus. Nyáron a hőség tropikus, többször 80 fok meleg volt. A járványos betegségek gyakoriak, magam is kétszer betegedtem meg kolerában.

A kórházi gyógykezelés nyomorúságos volt, mert a gyógyszerek elfogytak. Egy gráci egyetemi tanár mint hadifogoly került Taskendbe s beosztották a kórházi ápolók közé. Egyszer operációnál segédkezett s akkor megengedték neki az orvosok, hogy az operációt ő hajtsa végre. Bámulatos precizitással dolgozott s az orvosok bámulva látták, hogy az ápolók többet tud, mint ők. — Most már a kórház igazgatója s egész Taskend legnépszerűbb embere. Vakkbél operációi révén messze földről keresik fel a betegek. Taskendben mindenki ismeri s ha a zsúfolt villanyosra felszáll, neki azonnal helyet enged mindenki.

Betegségem alatt kétségbeesve emlegette, hogy a legszükségesebb gyógyszerei sincsenek többé. Én előbbi betegségeim alatt sok gyógyszert gyűjtöttem, főként veronált, kokaint és kinint. Ezzel a gyűjteményemmel leptem meg szeretett főorvosunkat, aki nem tudott hova lenni örömben.

Később egy tudós német vegyész került mint hadifogoly Taskendbe s azután ez állította elő laboratóriumában a legkülönbébb gyógyszereket.

Főtáplálékunkat a pompás turkesztáni dinnyék képezték, melyek között nem voltak ritkák a 25 kilós sulyuak sem. Nemsokára megtanultunk belőle rumot készíteni s így pompás, erős rumhoz jutottunk.

Mikor az orosz forradalom kitört, a helyzetünk sokkal szabadabb lett. Kijárhattunk s a társaság legkedveltebb alakjai lettünk. Főként a magyar tisztek voltak népszerűek.

Egyik honvédhadnagy fogolytársam abban a szerencsében részesült, hogy megnyerte Kuropatkin volt orosz fővezér leányának kezét. Az esküvőt nemsokára megtartják. Kuropatkin többszörös milliommós.

A legénységi állományu hadifoglyok keresett munkások Taskendben.

Vállalkozó szellemükre jellemző, hogy részvénytársaságot alakítottak maguk között vattagyártásra. Egy részvény 100 rubeles volt. A vállalat beütött, a gyár jól jövedelmez s mivel Taskendben sok pamuttermény van, a vattagyártáshoz van anyag bőven. A részvénytársaság vagyona folyton nő s ma már a 100 rubeles részvény 3500 rubelt ér. A gyár vezérigazgatója egy szakaszvezető, a ki saját autóbilt tart, ő a lelke az üzemnek.

Mióta kiütött az orosz szabadság, azóta alkalmam nyílt keresetre szert tenni. Kitűnő fényképész vagyok s egy fényképeszeti műterembe jártam, hol szép összeget kerestem.

Minden gondolatomat az töltötte be, hogy menekülhessek s végre meg volt a pénzem a szökésre. Sikerült végre igazolványt szereznem megvesztegetés árán s lengyel diáknak öltözve neki indultam a nagy útnak. A menekülés utja borzasztó fáradalmakkal s veszélyekkel járt. Roppant utakat tettem meg gyalog s ahol lehetett, vonatra ültem, rettegve attól, hogy a bolsevikiek kezébe kerülök.

A vonaton csak annyi helyet kaphattam, hogy állva utazhattam. A vonat annyira zsúfolva volt, hogy 11 nagig utaztam állva éjjel-nappal. Hiába könyörögtem, hogy csak le ülni engedjenek, — lehetetlen volt. — Akkor szállt fel a vonatra egy bolsevik rablóbanda.

Ezek a durva rablók gyanusnak találtak s leszállították a vonatról s börtönbe vittek. Nem sokat vizsgálgatták irataimat, hanem a bolsevik bíróság kimondotta rám, hogy kém vagyok s halálra ítélte. A főnök azonban meghagyta magát vesztegetni az utolsó 500 rubelem árán s éjjel az egyik örömmel kiásatta a börtönöm falát s megmentett. A másik őrt megkötözték, még a vállán megbeszélés szerint jókora sebet is ütöttek, hogy az erőszak bizonyítható legyen, megváltották a vasuti jegyemet s a vonatra tettek egy fillér nélkül. Így jutottam végre a fronthoz. Megmenekültem.

Ha visszagondolok a menekülés borzalmas fáradalmaira, inkább a halált választanám, semhogy ezt a nagy fáradalmat újra elszenvedjem.

* Anyák Köre. Vasárnap délután tartotta meg a Kath. Növendő Egyesület az Anyák Körét. Beszédet tartottak: Gálffy Sándor az akaratnevelésről, dr. Konrád Jenő igazg. főorvos a bélhurutról, a nyári elválasztás veszedelméről s a csecsemőknek a nyári melegben való helyes táplálására vonatkozólag adott tanácsokat. Dr. Személyi Kálmáné gyógyfűvek szedésére buzdította az anyákat. Az ozsonnára dr. Kollányi Ferenc főpap adományozott.

FOGAK

TELEFON 10-50.

Foghuzás, Fogtömés és a legmodernebb fogtechnikai munkák, ugymint Kautschukban és aranyban foglalt fogak, szájpaddal vagy anélkül és öntött arany hidmunkák a legtökéletesebben műtermemben készülnek.

BERDACH JENŐ ÁLL. VIZSG. FOGTECHNIKUS. NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 6. I. EM.

Sas Ede bucsuja.

A Nagyvárad vezetésétől a mai naptól kezdve megváltik Sas Ede s mint értesülünk Nagyváradon és Budapesten kizárólag irodalmi tevékenységet fog kifejteni.

Az irodalom barátai feltétlenül örömmel vették Sas Edének ezt az elhatározását. — Sas Edével, a publicistával nekünk nem egy kemény vitánk volt, sokszor kénytelenek voltunk vele harcolni; de Sas Edének, az íróknak kiválóságát mindenkor fentartás nélkül elismertük s őszintén sajnáltuk, hogy az irodalomnak nem szentelheti minden idejét.

Sas Ede 25 év előtt jött Nagyváradra; Iványi Ödön hozta őt Aradról a Nagyvárad című napilaphoz, melynek előbb munkatársa, később, Iványi Ödön halála után szerkesztője, majd tulajdonosa is lett. Tehetségével, kitűnő tollával, nagy munkabíráásával hamarosan helyet vívott ki magának a város közéletében, megválasztották városatyának is.

Igazi terrénuma azonban mindvégig az irodalom maradt. Költeményein kívül, melyek országosan ismertek, humoros cikkei, Flott álnév alatt írt vasárnapi tárcái közkedveltségnek örvendtek. Költő maradt az ujságíró robotjában is; Nagyváradon írta legszebb verseit, innen választották be a Dugonics- és a Petőfi-társaságba is, a Szigligeti Társaságnak pedig kezdetűl fogva legelkesebb munkatársa, majd főtitkára, végül elnöke lett.

A Nagyvárad mai számában jelenti be Sas Ede, hogy lapját átadta Hegedüs Nándornak, a Szabadság eddigi szerkesztőjének és a Sonnenfeld cégnek. A lap felelős szerkesztője továbbra is dr Papp János marad. Kollégialis meleg érzéssel üdvözljük a megújult szerkesztőséget és üdvözljük Sas Edét azon a téren, a hol a magyar irodalom igazán sok értékeset várhat még a Csipkerózsika és a Nábob fia költőjétől: az irodalom terén.

Sas Ede tehát bucsuzik a hirlapírástól — de mi nem bucsuzunk Sas Edétől, az írótól. Azt írja ő maga is:

„Most tehát — bucsuzunk! De csak az ujságomtól — de nem Nagyvárad közönségétől. Marad itt nem egy jó emberem, akikhez igaz barátság köteleke fűz; s marad egy pár hant is, odakünn a temetőben, a mely ideket . . . Holtakat és eleveneket zárok és viszek magammal a szívemben. A holtaké fájó sóhajtásom, az élőknek forró kézzszorításomat! És a bucsu perceiben, szomoruan s mégis boldogan, hiszem, hogy a minő melegséggel nyujtom a kezemet bucsuzóra én, épp oly melegen fogják azt ők is viszonzozni.“

A meleg kézzszorítás megvan: üdvözlés ez az irodalom minden igaz barátjától a lantjához visszatért poétának. Vesztett vele a hirlapírás, de sokkal többet nyert az irodalom. Nem bucsuzás az, hanem hazatérés az igazi otthonba.

A Strasser-per.

Kihallgatják a nagyváradai orvosokat.

Temesvár, május 29.

A Strasser-per mai tárgyalásán Meer Samu dr főorvost hallgatták ki, aki annakidején a Csarnok-kórház vezető orvosa volt. Elmondotta, hogy eleinte zavarok voltak a kórházban, mert az első transzport beteg már akkor megérkezett, amidőn még ágyak is alig voltak a kórházban. Novembertől kezdve azonban már minden rendben ment.

— Milyen volt az étkezés a Csarnok-kórházban?

— Példaszerű.

— Mindvégig olyan volt?

— Márciusban rosszabbodtak a viszonyok s erről annakidején jelentést tettem.

— Miben nyilvánult ez meg?

— Abban, hogy tojást és főzeléket nem lehetett kapni, mert a város ezeket lefoglalta.

— Megengedte a főorvos ur, hogy a zsizsikes borsót megfőzzék?

— Igen és azt a katonák élvezhető állapotban kapták s mi ma is olyat eszünk a kórházban.

Láng Béla dr katonai ügyész:

— Befolyásolta-e a betegek gyógyulását az, hogy kevesebb ételt kaptak?

— Ez minden esetre befolyással van a gyógyulásra.

— Előfordult-e, hogy Matolay, Berkovits, Kiss orvosok osztályán valamelyik beteg később gyógyult meg?

— Egyetlen ilyen esetről sem tudok.

Láng Lehel dr védő:

— Igaz e, hogy Wawra főhadnagy egész nap rumos teát ivott?

— Ez igaz.

— Tudta e, hogy Strasser valakit megvesztegetett?

— Nem volt róla tudomásom.

A tanu megesketése után az ügyész indítványára a hadosztálybírósa kimondotta, hogy tanuként leendő kihallgatásuk végett megidézi Kassay Kálmán dr és Fisch Áron dr nagyváradai orvosokat.

Buzáth Erzsébet kihallgatása következtet ezután. Elmondotta, hogy kevés és kemény húst kaptak a katonák, a gulyást a csontokról leszedett husból készítették. Pecsényét nem kaptak. A tej vizezésről semmit sem tud.

— Orvosok ellenőrizték a konyhát?

— Én sohasem láttam orvost a konyhában, de a szakácsnők mondták, hogy jártak ott.

— Milyen volt a kávé?

— Rossz és hig, olyan, amilyet most mindnyájan iszunk.

Hajdu Frigyes dr védő:

— Hallotta, hogy Molnár Gézájának — élelmiszerraktára volt otthon?

— Hallottam.

— Hallotta azt is, hogy Strassertől kapta?

— Azt is hallottam.

— Hát arról hallott beszélni, hogy gyémánt bontott is kapott?

— Beszéltek arról is.

A tanu megesketése után a bíróság a tárgyalás folytatását péntekre halasztotta.

A Hadigondozó ülése.

A megyei Hadigondozó tegnap délelőtt Malatinszky Lajos főispán elnöklésével ülésezett. Féléves működéséről a Hadigondozónak Verner Kálmán árvaszéki elnök számolt be s bejelentette, hogy az alap 216000 koronával szaporodott, amely összeg gyűjtés eredménye.

Jelentette ezután a ruha- és cipőbeszerzés eredményét, eszerint 25000 korona ára ruházati cikket osztottak ki a hadiárvaik között. A négyes honvédpótzászlóalj 40000 koronás kötvényt tett le a Hadigondozónál, amelynek kamatait elköltheti, a tőke a honvédpótzászlóaljra visszazáll.

Segélykiutalásra jogosult az alispán, esetleg a tiszti főügyész vagy az árvaszéki elnökhelyettes. Kiutaltak segélyeket, nevelési költségeket.

Verner Kálmán árvaszéki elnök elmondotta, hogy a hadiárvaik támogatása nehézkes, sok a formalitás s mit sem ér. Közvetlenebbé kellene ezt tenni. A vidéken össze vannak írva a hadigondozók, de működni nem működnek.

Mire az elnök Malatinszky Lajos főispán irónikusan mosolygott.

Ertsey Zsigmond főszolgabíró javasolta, hogy a ruhasegélyt pénzben kellene kiadni.

Verner Kálmán ragaszkodott ahhoz, hogy természetben adják ki a ruhasegélyt. Most is 3 járás ruhasegélyéhez idebenn dolgozzák fel az anyagot. Így határoztak.

Az ülésen Móricz Ernő dr t. főorvos tett sok életrevaló indítványt.

HIREK

URNAPJA.

Ma ünnepli az egyház a legméltóságsabb Oltáriszentség szerzésének napját, melyet az egyház nagycsütörtökről tett át a mai napra, mert a nagyheti gyász miatt csak külön ünnepelheti meg méltó fényvel azt a napot, melyen az Ur revelálta azt az isteni eszmét, hogy itt akar maradni velünk örökké a földön, hogy bajainkban hozzá fordulhassunk.

Ma diadalmenetben hordjuk körül az imádat Jézust azzal az áhitattal és a régi fényvel, amint ezt őseinktől hagyományul kaptuk.

Szépségápolás

Hajszálatokat villannyal végleg kiirtok orvosi-
lag elismert szakértelemmel seb és utónyom
nélkül. Nálam is kapható olyan szer, mely per-
cek alatt eltávolítja a hajszálatokat, de természe-
tesen rövid időre. Pattanást, szeplőt, szemölcsöt nyomtalanul eltünteti, vörös orrot szép fehérré, petyhüdt arcot szép üdévé kezelek.
Az üdítés és manicür jutányos bérletben. — Kiváló szereimet vidékre is pontos utasítással küldöm.

ÖZV. POLLÁK GERGELYNÉ.

Nagy Sándor-u. 4.

A székesegyházban ma reggel 8 órakor kezdődik a mise, melyet gróf Széchenyi Miklós megyés püspök mond s a mise alatt Brém Lőrinc prepost kanonok tartja a szent beszédet. Mise után veszi kezdetét a körmenet, melyre a diszszázad is kivonul katonazenével. Az ünnepi istentiszteleten a polgári és katonai hatóságok fejei is részt vesznek.

MINDEN DOLGOZÓ POLGÁR lépjen be a Népszövetségi „HANGYA” Fogyasztási Szövetkezetbe! Egy üzlet rész 50 korona. Mindenki minél több üzlet részt jegyezzen, mert csak nagy tőkével lehet nagy eredményt elérni. Jelentkezni lehet: dr Krüger Aladár és dr Papp Károly ügyvédeknel, a népszövetségi csoportvezetőknél az egyes közhivatalokban a taggyűjtő iver birtokosainál és minden hétfőn és csütörtökön d. u. 3—5 óra közt a Népszövetségi Hitelszövetkezetben. Aláírásakor üzlet részénként 2 korona belépési díj fizetendő.

* **Májusi ájtatosság.** A Szent László templomban ma este tartandó májusi ájtatosságon dr Krüger Aladárné énekl *Saint-Saen* híres Ave Máriáját.

* **A főrendiház az adójavaslatok ellen.** Budapestről telefonálják, hogy a főrendiház hétfőn ülést tart, amely ülésen az adójavaslatokat fogják letárgyalni. Az ülést megelőzőleg a főrendiház pénzügyi bizottsága tegnap és ma foglalkozott az adójavaslatokkal és az eredeti javaslaton több módosítást eszközölt. Ha a főrendiház plénuma e módosításokat magáévá teszi, a javaslatot visszaküldik a képviselőháznak.

* **A jogügyi bizottság ülése.** A jogügyi szakbizottság folyó évi május hó 31-ik napján délután 4 órakor a városházán ülést tart. Tárgyak: 1. Nyugdíj ügyek. 2. A rendőrfelügyeleti díjak emelése.

* **Különóra munkák a városi hivatalokban.** Nagyvárad városánál minden ügyosztályban annyira felszaporodott a munka, hogy a jelenlegi megfogyott létszámmal a rendes hivatalos időben nem képesek a munkát elvégezni. Legjobban felhalmozódott a munka a számvevői hivatalban. A városi tanács ezen a lehetetlen és a közönségre is káros állapot megszüntetésére elhatározta, hogy a számvevői hivatalnál behozza a délutáni külön munkaidőt s azt külön díjazza. Tervbe vette különben a tanács, hogy a főváros példájára, behozza a városi hivatalokban a különórai munkát. A terv szerint a tisztviselők egy-egy külön óráért 2 koronát, az alkalmazottak óránként 1 korona díjat kapnának.

* **50 százalékos háborus pótlék a városi napidíjasoknak.** Nagyvárad városi törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a városnál alkalmazott napidíjasok részére 50 százalékos háborus pótlékot ad. Mivel a belügyminiszter a közgyűlés ezen határozatát nem kifogásolta, a városi tanács tegnapi ülésében elhatározta, hogy a napidíjasok részére kiutalja az 50 százalékos háborus pótlékot.

* **Reggel 6 órakor nyitják a városi husüzleteket.** Tudatom a város közönségével, hogy 1918 május 30-ától kezdve a hatósági hus- és zsirüzletek reggel 6 órakor nyitnak és fél 7 órától kezdve állanak a közönség rendelkezésére. Nagyvárad, 1918 május 29-én. *Lukács Ödön*, polgármesterhelyettes.

* **Biharmegyei rendkívüli közgyűlése** tegnap volt *Malatinszky* Lajos főispán elnöklésével. Keszthelyi Zoltán főjegyző indítványára a komádi vámbérletet Révi Lajosnak és feleségének adták ki továbbra is 40 százalékos engedménnyel. Az összes városi állomásoknál engedélyezett utvámszedési jog meghosszabbítását felíratilag kérik a minisztertől, s a forgalmi adatok beszolgáltatását a háboru után következő évre kérik megállapítani, mert ezeket az adatokat a Máv most nem tudja elkészíteni. A többi tárgy nál az állandó választmánynak a *Tiszántúlbán* tegnap közölt javaslatait fogadták el. Jelenvoltak az előadók és főszolgabírákon kívül Pally Lajos és Gyöngyössi István dr.

* **Továbbra is fentartják a Napközi Otthonokat.** Tekintettel arra a szomorú körülményre, hogy a háboru alatt az iskolába járó gyermekek között erkölcsi tekintetben elvadászás tapasztalható, a Napközi Otthonok felügyelő bizottsága javasolta, hogy az iskolai szünidő alatt is gondoskodjanak legalább a gyermekek egy részéről, hogy azok ne legyenek minden felügyelet nélkül s e cé érdekében leghelyesebb volna, ha legalább a vitéz-utcai és a lakatos-utcai Napközi Otthonok a szünidőben is fentartatnának s a két otthonban 250 gyermek déli ellátásáról gondoskodnék a város. A tanács tegnapi ülésében elhatározta, hogy az említett két Napközi Otthont további 3 hónapra fentartja s gondoskodik a gyermekek ebédjéről.

* **Dr Ravasz László Nagyváradon.** Dr Ravasz László kolozsvári ref. teológiai tanár vasárnap délután a Püspöktúrdőben a Sólomhegyen előadást fog tartani nagyváradi protestáns női Bibliai Kör tagjainak. Ez alkalommal lejönnek Pestről dr Muzslay Sándorné és Szalay Teréz, a Lorántffy Zsuzsanna egyesület kiküldöttjei is. Részvételi díj 2 korona, mely a délutáni 2 órás vonat indulásakor fizetendő.

* **Kik pályáznak a városi számvevői állásra.** A júniusi városi közgyűlésen választás lesz; betöltik a városi számvevőségél megüresedett számvevői állást, a melyre a pályázat most járt le. Pályáztak Hárman: *Osváth* Jenő városi számellenőr, *Losonczy* Gábor városi számtiszt és *Kerekes* Géza könyvelő a városi mérnöki hivatalban. Mind a három pályázó belső ember, már évek óta buzgalommal szolgálja Nagyvárad városát. Bármelyikre esik a törvényhatóság választása, az az illetőre jól megérdemelt előléptetés lesz.

* **Helyettesítés és kirendelés a megyeházán.** *Malatinszky* Lajos főispán *Balogh* Elemér t. főjegyzőt betegsége tartamára *Erőss* István dr. tb. aljegyzővel helyettesítette, az alispán mellé pedig *Gálbory* László dr. közigazgatási gyakornokot rendelte ki.

* **Vom Grosswardein—Nach Galicien.** Pünkösdre a wisnizi csodarabbi látogatására, aki még mindig a Torna-utca 5. alatt székel udvartartásával, 150 galiciai érkezett Nagyváradra. Az ünnepi imákat elvégezték, de ez éppen elegendő volt. A rendőrség most már nem ismer tréfát s Becsey Ignác rendőrfelügyelő invitálására elutaztak a kellemetlen vendégek.

* **A Népszövetségi Hitelszövetkezet** tueatja, hogy tekintettel az urnapra, csütörtök helyét pénteken délután lesz a befizetés megtartva. A VII-ik hadikölcsön eredeti kötvényét a pénztár elismervény ellenében kiadják.

* **A biharmegyei és nagyváradi nőegylet** folyó évi június hó 2-ik napján délután 6 órakor az Erzsébet leányvárházban választmányi ülést tart.

* **A Patzkó zeneiskola,** jun. 2-án vasárnap este 8 órakor a kath. kör termében *Illyusági* *vigopera* előadást rendez, melynek jövedelmét a Gyermeknap javára adják. Színrekerülnek A szociálisták, melyben Mayr Margit és Wittenberger Erzsike énekl a szakácsnő és szobaleány mulatságos szerepét. Az egér című *vigopera* főszerepeit Kasay Magda, Balogh Emma, Liderer Klára, Szlachó Margit és még sok más növendék énekl. Zongoraszámokkal szerepelnek: Ritváné Mancul Ilonka, Marton Lili, Fássy Márta, Kasay Ila, Ceglédy Irén, Dutka Baby és Halász Erzsike. Az előadást Patzkó Sárika konferálja. Részletes műsor legközelebb.

* **Temetés.** Nagy részvétel mellett ment végbe técsői *Móricz* Kálmán cs. és kir. kamarás, őrnagy nyolc éves kis fiacskájának, Tibikének temetése. A Rulikovszky-uti gyászházánál nagy számmal jelentek meg az előkelő család tisztelői, barátai. A temetésen jelen voltak: Andaházy őrnagy, Fischeo Frigyes százados, Hamath százados, Des Echerolles Kruspér János százados, dr *Móricz* Ernő főorvos, dr *Fényes* Ödön, Miskolczy Barna, Materny Imre, a 37-ik gyalogezred tisztja és altisztja kara, a hadkiegészítő parancsnokság tisztjei stb. A temetést Sulyok István esperes végezte, megható imát mondott a kis halott koporsója felett, ennek végzetével a díszes érckoporsót, amely a szülők és testvérek koszorúival volt borítva, feltették a négy fehér lovas, koszorúkkal borított remek hóféhér iverges diszhintóra s megindult az impozáns gyászmenet a Rulikovszky-temetőbe, ahol végső nyugalomra helyezték a drága kis gyermeket. A koszorúk feliratai a következők voltak:

Nagyon szerettünk — Bánatos Apukád és Anyukád. Soha sem felejtünk — Kálmán, Nóra, Béci, Irénke és Zolti. Kis kedvencünk, álmodjál szépeket — Emma néni és családja. Drága kis kedvencének — Samu bácsi. Édes kis Tubicánk — Margit néni, Béla bácsi és gyermekei. A kedves Tibikének — Olga néni, Szabcsi és Viola. Fényes Margit. Dr técsői *Móricz* Ernő és családja. Des Echerolles-Krupér százados és családja. Özv. Czvek Kálmáné. Seregély alezredes családja. Cs. és kir. hadkiegészítő parancsnokság tisztikara és személyzete. Popovits Sándor és neje. Arnóczyné. A kegyeletnek virággal adóztak még iskolatársai is.

A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata nagy figyelemmel és pontossággal rendezte.

* **A Nagyváradi Hatósági Munkaközvetítőben** (Reáliskola-utca 4.) Telefon 16-80. 1918 május 28. *Foglalkozást kap:*

Asztalos segéd 3, gépkezelő (motork.) 3, bádogossegéd 4, bányamunkás 2, cipész 1, fodrász 2, gyárimunkás, napszamos 31, keresk. alkalmazott (kereskedő segéd, utazó) 2, kádár 2, kovács 12, kocsis 1, kőműves 1, lakatos 6, mázoló 8, molnár 1, pék 1, szabó (férfi és női) 7, szobafestő 1, szolgaszemélyzet (hetes kocsis, kihordó 19, iparostanuló (fiu és lány) 32, keresk. tanuló 5, gépirónó 3, könyvkötőleány 3, kazánfűtő 1, benzinmotorkezelő 1, kárpitos 2, kavicsbányamunkás 1, hivataloszolga a városnál június 1-re 1, hentes a városi üzennél 1, mezőgazdasági munkás 40.

Foglalkozást keres: bádogos 1, címfestő 1, fodrász 1, gyárimunkás, napszamos 4, gépirónó 9, géplakatos 3, hentes 1, házvezetőnő 2, kárpitos 3, kereskedelmi irodai alkalmazott 22, kovács 1, kocsis 1, pénzbeszedő 1, munkavezető (alépitményhez, ács) 2, szabó 2, szolgaszemélyzet (hetes kocsis, kihordó) 5, iparostanuló (fiu és lány 9, ács 1, pincér 1, pék 1, molnár 1, szeszfűző 1, iparos tanuló fiu és lány 9, mozdonyvezető 2, pénztárnoknő 2, kulcsár 1, keresk. tanuló 4.

A közvetítés, amely ingyenes, csak délelőtti történik.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délután Nagy Ferenc honvéd főhadnagy temetése. A temetés a cs. és kir. csapatkórházból nagy katonai pompával ment végbe. A díszes koporsón a bánatos szülők, testvérek, bajtársak koszorúi, valamint az érdemelek voltak elhelyezve. A temetési szertartást Sulyok István ref. esperes végezte. A szertartás végeztével a koporsót feltették a négyesfogatu üvegdisz halottas kocsiira és a honvédenekar gyászindulója mellett, az egész tisztikartól, a diszszázadtól és a résztvevők sokaságától kísérvé az impozáns gyászmenet az olasz temetőbe vonult, ahol nemrég eltemetett neje mellé helyezték végső nyugalomra. — A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata nagy pontossággal végezte.

* **A nagyváradai Agrár Takarékpénztár tőkeemelése.** Ma d. e. 11 órakor tartja rendkívüli közgyűlését a Nagyváradai Agrár Takarékpénztár, melyre az összes részvényeseket meghívta. A közgyűlés ma dönt a részvénytársaság alaptőkéinek felemeléséről. Ez a kiváló pénzügyi szorosabb kapcsolatot létesített a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság budapesti céggel és a helybeli Egyesült Bank és Takarékpénztárral s ennek megfelelőleg igazgatóságát kibővíti a két bank delegáltjaival.

* **Adomány a csecsemővédelemre.** — Borbély Ilona 14 korona 40 fillért küldött szerkesztőségünkre a Kath. Nővédő Egyesület „ingyentej” akciójára. Rendelteségi helyére juttatjuk.

* **A biharmegyei és nagyváradai közalkalmazottak beszerzési csoportja** értesíti nagyváradai tagjait, hogy a tüzfaszállítás megkezdődött. A megrendelők felkéretnek, hogy a fa árát minél előbb fizessék be, mert a fa csak a befizetett összeg erejéig szállítatik le. Megrendeléseket, amíg a készlet tart, június hó 15 ig elfogadunk. A zsirkiadás kedd, szerda és csütörtök napokon d. e. 10 óráig történik.

* **Biharfüred bérlője.** Glasner Miksa budapesti vállalkozó Biharfüred bérlőjére ajánlatot nyújtott be s az ideai szezon június 15-én nyitja meg. Biharfüreden építkezéseket is hajlandó teljesíteni s a közlekedés javítását is programjába vette. A nyári szezon szeptember 15 ig tart. A téli szezon december 15-én nyitja meg s március 15 ig a Nagybiharra ródlí, skipályán szórakozhatnak a vendégek. Néhány évvel ezelőtt egy katonai ski-csapat telelt Biharfüreden s mind lesülve, napbarnítottan kerültek vissza. Leitner Miklós kötelezte magát, hogy a vezetése alatt álló konzorcium 10 milliót fektet be a fürdőbe s 120 szobás szállodát épített. Leitner legutóbb a Tátrai fürdők titkára volt s jelenleg Balatonfüred vezetője, ahonnan egyenesen Biharfüredre jő.

* **A Városi Kávéház** egyike Nagyvárad legkellemesebb üdülő helyeinek, ahol a közönség kitűnő buffé, pompás fagyalt az á la Gerbaud cukrászat termékeinek epikusi gyönyörei mellett a legkedvesebb szórakozást, Bura Sándor jeles zenekarának hangversenyait adja. Az előzékeny és pontos kiszolgálásra, maga a figyelmes tulajdonos Hercz Imre ügyel.

* **Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, nitreszerek ellen biztos az IPO-krém.** Ára 4 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* **Értesítés.** Értesitem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és ének-tanítást újból megkezdem. Előkészíték az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt ellehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel Lamprecht Mici, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianó eladó.

* **Poloskairtó Noksin** biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* **BÁDOGOS és villanszerelőket** felvesz Pala Antal a Városi-kávéházzal szemben.

Legújabb fűzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona gyógyszerár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

* **Pemete- és hársfamézcukorka** elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Arany kereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

* **Tyukszemirtő** három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B.

* **Ruhafesték** valódi két oroszian H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árengedelményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B.

Haltenberger Vilmos kelmefestő és vegytisztító gyárának második számú felvételi üzlete, **Szent László-tér, Dell'ortó cég** mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK megérkeztek, remekszép üvegcsillárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szereltetnek **STERN VILLAMOS VÁLLALATA** Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

* **Kalauznők és kocsimosó asszonyok** felvétetnek a Városi vasutnál. Jelentkezni az igazgatóságnál d. e. 10—11 óra között.

Kézimunka nagyipar és raktár! Gobelín, Kelim, Sudan, selyem, arany és chemilia himzések legdivatosabb mintákkal. Előrajzolásokat, kézihimzést, gyöngyözést, montirozást, monogramhimzést szolid olcsó árakban készíttethet Czillér Imre Nagyáruházában. b

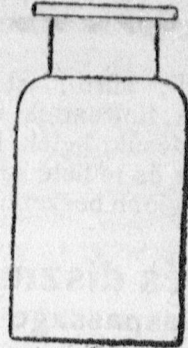
Színház.

Heti műsor:

Csütörtök délután: Szultán.
Csütörtök este: Hotel Imperial.
Péntek: Hotel Imperial.
Szombat délután: Sztambul rózsája.
Szombat este: Hotel Imperial.
Vasárnap délután: Gólem.
Vasárnap este: Hotel Imperial.

Délutáni előadások. Csütörtökön, Urnapja alkalmából délután a Szultán kerül színre, az a bájos operette, amelynek felújítása is oly nagy sikert aratott. Szombaton délután a Sztambul rózsája tölti be a műsort, vasárnap délután pedig a Gólem kerül színre.

HETI ÁRJEGYZÉK:

- Porcellán mozsár üövel . . . . . 12 —
- Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral . . . 15 —
- Majolika tálca fogóval . . . . . 8 —
- Majolika cukortartó díszes . . . . . 8 —
- Majolika gyümölcskészlet . . . . . 8 —
- Vizes készlet csiszolt üvegből . . . . . 12 —
- Boros . . . . . 12 —
- Likör . . . . . 12 —
- Befőttes készlet kristály fehér . . . . . 12 —
- Gyümölcs készlet kristály üvegből . . . . . 12 —
- Majolika fali sőtartó színes . . . . . 8 —
- Majolika vizeskancsó színes . . . . . 10 —
- Kenyér-ösár színes üveggel . . . . . 10 —
- Chinaezüst cukortartó . . . . . 10 —
- Chinaezüst gyümölcsállvány . . . . . 10 —
- Majolika virágváza színes . . . . . 5 —
- Majolika virág'azék . . . . . 5 —
- Majolika díszlámpa . . . . . 5 —
- Porcellán főzőlábas . . . . . 5 —
- Porcellán főzőfazék . . . . . 5 —
- Teáskészlet színes aranyozással . . . . . 50 —
- Kávéskészlet színes aranyozással . . . . . 50 —
- Festéskészlet színes aranyozással . . . . . 50 —
- Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással 150 —
- Hideg'elvágotas készlet sz. aranyozással 40 —
- Mosdókészlet színes finom díszítéssel . . . 50 —
- Falitűkör színes aranyozott kerettel . . . . 30 —
- Asztali-lámpa teljesen felszerelve . . . . 25 —
- Függő-lámpa teljesen felszerelve . . . . . 30 —
- Teáspohár chinaezüst foglalásban . . . . . 8 —
- Teáscsésze színes finom aranyozással . . . 4 —
- Kávéscsésze . . . . . 4 —
- Köpöcsésze . . . . . 5 —
- Főzőlábas barna tűzálló füllel . . . . . 5 —

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt viztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

APOLLÓ mozgó- színház	MA Tengerparti álom
	Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek
VIGADÓ mozgó- színház	MA A herceg szerelme
	Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek
URÁNIA mozgó- színház	MA Izgalmak éjszakája
	Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek

Főszerkesztő: **Dr KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY.**

Kiadótulajdonos: **Szent László-nyomda r. t.**

Fésűk tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtűk, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőrűk, pipere és toilete szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszműáruház
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.
Javítások eszközöltekn.

LIZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója. — Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

LEGF. BUZAC SIRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV

kapható **Stern Miklós bőrhulladék** üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.

Vidékiek kérjenek árajánlatot

GÉPMUNKÁS

felvétetik

a Szent László-nyomdában.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai

magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle

ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam

hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura.

Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Erdély legnagyobb és leglátogatottabb hévíz fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, köszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!

Villanyvilágítás!

Téli saisonban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

Eladó ingatlanok:

Bémer-téren „Emke” 3 emeletes palota, Rulikovszky-ut 18 sz. 1 emeletes bérház, Nyomda-u. 4. sz. Vidor-féle ház nagy parkkal.

Felvilágosítást nyújt a Magyar Bank r.-t.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttetéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsonöket

ugy földekre mint városi bérházakra 15-65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levonás nélkül

készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagy-Várad.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a ::

Nagyvárad, Takarékpénztár Teleky-utca 2. sz.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerező telefonja 55.

Beraktározás.

Áruk, butorok, termények stb. hosszabb vagy rövidebb időre való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros- és szárazpincék, istállók, kocsiszínek is állanak rendelkezésre. A beraktározott árukat tűz- és betörés ellen biztosítjuk. Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T. beraktározási osztálya.

Iroda Sas-passage 22. sz. lépcső.

TELEFONSZÁM: 14-00.